

?yunun 5-d? Bak?da [Heyd?r ?liyev M?rk?z](#)ind? [Az?rbaycan Respublikas?n?n ?qli M?lkiyy?t Agentliyi, T?hsil Nazirliyi, ?mumd?nya ?qli M?lkiyy?t T??kilat?](#) (??MT) v? [Avrasiya Patent T??kilat?](#)n?n birg? ?m?kda?l??? il? "Bilik v? innovasiya iqtisadiyyat?na ?qli m?lkiyy?t in d?st?yi" m?vzusunda beyn?lxalq konfrans ke?irilib.

T?dT?dbird?d?vl?t?v? h?kum?t r?smil?ri, Milli M?clisin deputatlar?, r?lik m?kt?bl?rin rektorlar?, beyn?lxalq t??kilatlar?n r?hb?rl?ri v? n?may?nd?l?ri, elm v? t?hsil ictimaiyy?tinin t?msil?il?ri i?tirak ediblr.

Az?Az?rbaycan Respublikas?l?qli M?lkiyy?t Agentliyi?dar? Hey?tinin s?dri Kamran ?manov Ü?MT-in ?ba? direktoru Frensis Qarrinin Bak?ya s?f?rini y?ks?k d?y?rl?ndirib, bu qurumla ?m?kda?l???n u?urlu n?tic?l?rind?n s?z a?b. Bildirilib ki, haz?rda ?lk?mizd? ?qli M?lkiyy?t Agentliyi, T?hsil Nazirliyi v? Ü?MT-in birg? haz?rlad??? "Universitet v? v? elmi-t?dqiqat institutlar?nda ?qli m?lkiyy?t siyas?ti ?çün milli layih?" h?yata ke?irilib. Bu layih? ?lk?mizd? elmi-t?dqiqat?dqiqat n?tic?l?rinin kommersiyala d?r?lmas?, i? t?bii mexanizml?rinin t?kmill??dirilm?s?, yarad?lans y?ks?k texnologiyalar?n iqtisadiyyatda i? t?bii ?çün ?lveri?li ?raitin yarad?lmas? v? iqtisadi s?m?r?sinin art?r?lmas? m?m?qs?dl?rin ?xidm?t edir. Bununla ba?l? 2017-ci ild? Birg? B?yannam? imzalan?b. Qeyd olunan m?s?l?l?r?d? aid 2016-2017-ci ill?rd? Ü?MT il? birg? ?m?kda?l?qda üç beyn?lxalq t?dbir ke?irilib, elm ocaqlar?nda ?qli m?lkiyy?t siyas?ti il?ba?l? tan?nm?? beyn?lxalq ekspertlr t?r?find?n laz?mi k?m?k g?st?rilib, müt?x?ssis haz?rl??? apar?l?b. Buradak? s?rgid? ?m?kda?l???n b?hr?si kimi startaplar?n v? spinautlar?n f?aliyy?t?l?rinin n?tic?l?ri n?mayi? etdirilir.

F. Qarrinin "g?l?c?kd? texnologiyalar t?r?find?n ?qli m?lkiyy?t in beyn?lxalq arxitekturas? v? formas?n?n ?getdik? daha ?ox dikt? edil?c?yi v? onu idar? etm?s? qaç?lmazd?" fikrini xat?rladan K. ?manov deyib ki, bununla da t?nologiyalar?n ?qli m?lkiyy?t in m?vcud land?aft?na kardinal t?sirini v? ?öz n?vb?sind?, ?qli m?lkiyy?t in buna qar?? ?xmamas?n?, ?ksin?, ona uy?unla?mas?n? vur?ulay?r?q. Bu da F. Qarrinin ?nc?d?n g?rdüyü ?qli m?lkiyy?t in g?l?c?k t?t?kamülünün konturlar?n? mü?yy?nl??dirir. M?hz bu s?b?bl?rd?n E. Qarrinin ?qli m?lkiyy?t in rolunun yenid?n d?rk edilm?s? bar?d? fikirl?rin? qo?ulur v? d?st?kl?yirik?qli m?lkiyy?t in d?yi?mi? rolu onun f?aliyy?t inin yeni kontekst v? ona m?munasib?td? bizim d?ü?nc? t?rzimizin d?yi?m?s?si Az?rbaycan ?çün ?ox aktuald?. ?ünki Az?rbaycan yeni iqtisadi siyas?t inin m?hüm qolu – innovativ inki?afa q?d?m qoyur. Qeyri-neft sektorunu inki?af etdir?n, diversifikasiyan? u?urla aparan v? "Made in Azerbaijan" brendini t??viq?ed?n dövl?timiz? q?sa müdd?td? b?hran v?ziyy?t inini arxada qoyub, haz?rda ?lk?d? iqtisadi art?ml? dinamika mü?ahid? olunur, qeyri-neft sektorunda cari ilin d?rd ay?nda 11 faiz ir?lil?yi? var v? m?tb?b?r Dünya ?qtisadi Forumunun m?lumat?na ?sas?n, Az?rbaycan r?qab?tqabiliyy?t iliy? g?r? dünyada bir s?ra inki?af etmi? ?lk?l?ri üst?l?y?r?k 35-ci yeri tutur.

YaYa?ad???m?z "bilikl?r?c?miyy?t ind?" e texnologiyalar?n s?çray??? dövründ? v? r?q?msal innovasiyalar?n "r?q?msal imperativ" zaman?nda innovativ inki?af t?dqiqatlar?n n?tic?sind? ?ld? edil?n bilikl?rin v? texnologiyalar?n, in investisiyalar?n v? ?qli m?lkiyy?t in yarad??? insan kapital?n?n ekosistemidir. Prezident ?lham ?liyevin s?zl?ri il? desdes?k, "müasir dünya sivilizasiyas?n?n t?r?qqisind? insan kapital? v? intellekt yeni keyfiyy?t amili kimi h?lledici ?h?miyy?t da??y?r. H?r bir dövl?ti rifah v? y?ks?li?? aparan yol elm v? innovasiyalara ?saslanan inki?afdan ke?ir".

K. K. ?manov deyib ki, qar??m?zda duran v?zif?l?ri d?, Prezident ?lham ?liyevin Davos ?qtisadi Forumunda vur?ulad??? kimi, "g?l?c?yimiz in innovasiyalar, texnologiyalar, yax?? idar? etm?? ?ffal? q v? sahibkarlara dövl?t d?d?st?yind?dir" fikri il? izah etm?k olar. Bu yollar ir?lil?y?n Az?rbaycan 2009-cu ild?n ba?layaraq, yuxar?-orta g?lirlil? ?lk?l?r s?ras?ndad?r. Davos ?qtisadi Forumunun 2018-ci il ?çün "nklüziv inki?af indeksi"n? ?sas?n, ?lk?miz inki?af ed?n ?lk?l?r aras?nda üçüncü yeri tutur.

Ölk? miÖlk??miqyas?nda apar?lan islahatlar ?qli m?lkiyy?t in sah?sini müsb?t t?sirini g?st?rir. Bel? ki, R?qab?tqabiliyy?tlik ?ndeksinin " ?qli m?lkiyy?t in qorunmas?" alt g?st?ricisi üzr? Az?rbaycan 37-ci yeri tutur. Bununla da Az?rbaycan 2016-2017-ci ill?rl? müqayis?d? " ?qli m?lkiyy?t in qorunmas?" g?st?ricisi üzr? tutdu?u 71-ci yerd?n 34 pill? y?ks?l?r?k, MDB ?lk?l?ri s?ras?nda lider m?vqeyini m?hk?ml?ndirib.

Ölk?mizin kreativ iqtisadiyyat?n?n (mü?liflik v? ?laq?li hüquqlara ?saslanan s?nayemiz) ÜDM-d?ki pay? be? faizi ?tüb, d?nyan?n orta s?viyy?sind?dir, h?tta bir s?ra inki?af etmi? ?lk?l?ri gerid? qoyur. Piratç?l??a qar?? g?rül?n t?dbirl?r n?tic?sind? 2005-ci ill? müqayis?d? piratç?l???n s?viyy?si müxt?lif sah?l?rd? 20-30 faiz a?a?? d?ü?b.

Prezident ?lham ?liyevin u?urlu xarici siyas?ti v? d?st?yi n?tic?sind? Az?rbaycan ?qli m?lkiyy?t in sah?sind? f?al be beyn?lxalq ?m?kda?l?q apar?n mü?liflik v? ox?ar hüquqlar sah?sind? 6? s?naye m?lkiyy?t in?d? aid 11 beyn?lxalq ?ox?t?r?fli konvensiya v? sazi?l?rd? i?tirak edir. Haz?rda Ü?MT-in mü?liflik hüququna ?aid iki yeni müqavil?sin? – MM?rake v? Pekin müqavil?l?rin? qo?ulma prosesi gedir, h?mçinin s?naye m?lkiyy?t in il?ba?l? üç sazi?? qo?ulmaq planlad?r?l?r.

Vur?ulan?b ki, Az?rbaycan Ü?MT-in r?hb?r orqanlar?nda, o cüml?d?n Koordinasiya Komit?sind?, Proqram v?

Büdcə Komitəsinin təmsil olunur. Azərbaycan nümayəndəsi - Əli Mülkiyyət Agentliyi tərəfindən Heyətində Kəmaləmanova "ÜMT-in Müəlliflik hüququna dair Müqaviləsi" Assambleyasının vitse-prezidenti seçilib.

ÜMT-in ilin mərkəzi tədqiqatları olaraq, 2006-cü ildə Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə bu qurum arasında mərkəzi Proqram, 2014-cü ildə mərkəzi haqqında anlaşma memorandumu və hazırda yenilənmə memorandum imzalanıb.

Dövlətimizin başçısının sərəfərinə Azərbaycan Əli Mülkiyyətə aid zəngin milli qanunvericilik bazası, formalalaşdırılacaq Buraya bilavasitə Əli Mülkiyyətə qoruyan sənədlər qanunu və mərkəzin müvafiq müddəalar, Əli Mülkiyyət hüquqların dolayısı ilə qoruyan iki qanun və Əli Mülkiyyət hüquqlarının qorunmasına istinad olunan 12 qanun daxildir. MDB məkanında analoq olmayan Əli Mülkiyyət hüquqlarının təminatı və "piratçılığa qarşı mübarizə" və Avropada ilk olan "Azərbaycan folkloru nümunələrinin hüquqi qorunması" haqqında qanunlar xüsusilə qeyd edilməlidir.

Prezident İlham Əliyevin təsdiqlədiyi "Azərbaycan 2020: gələcək xəritəsi"nin "Konspeksiya"nda Əli Mülkiyyət prioritet istiqamət kimi qeyd edilmiş və buna görə də bu sahənin inkişafı ilə bağlı sənədlər tədricən daxil edilmişdir.

Ölkə Prezidentinin 2018-ci il 20 aprel tarixli Sərəncamı ilə Azərbaycan Respublikasının Əli Mülkiyyət Agentliyi yaradılmışdır.

Dövlət başçısının apardığı institusional islahatlara uyğun olaraq təsis edilmiş Əli Mülkiyyət Agentliyinin qarşısında duran vəzifələr Prezident İlham Əliyevin innovasiya inkişafı ilə bağlı yürütdüyü iqtisadi islahatlar siyasəti ilə uyğunlaşdırılmalıdır. Əli Mülkiyyətin bu siyasətin təsiri və innovativ inkişafı adekvat xidmət göstərmişini təsdiqləyir. Həmin vəzifələrin icrasına üç əsas prioritetlə yanaşı, əhəmiyyətli təhsil və elm sistemində radikal transformasiya nəticəsində 3.0 (təhsil, tədqiqat və bilikliyin kommersiyalaşması) universitetlərin yaranması, burada texnologiyaların kommersiyalaşması və transferinin ön plana keçirilməsi; kiçik və orta sahibkarlığın (KOS) iqtisadi rolünün və innovasiya imkanlarının artırılması, burada Əli Mülkiyyət siyasətinin dəstəklənməsi, texnoloji innovasiyaların stimullaşdırılması, Əli Mülkiyyətin yeni fəaliyyət kontekstində bələdiyyələrinin, onun dəyəri miqdarının artırılması, sərəfərinin yaranma mərkəzinin maddi-aktivlərə, qeyri-maddi-aktivlərə, intellektual kapitala yönəlməsi və investisiya axınlarının Əli Mülkiyyətə istiqamətlənməsi.

Qeyd Qeydrolunanlarla bəzi bir sıra tədbirlərin öhdəsinə Azərbaycan uzunmüddətli Əli Mülkiyyət Strategiyasının hazırlanması, xərçəklərə dəstək məqsədilə beynəlxalq patent qeydiyyatı PCT sisteminin tətbiqi və dövlət dövlətinin rəhbərliyi altında bir qisminin ödənilməsi, həmçinin patent alınması və sadələşdirilməsi Patent hüququ Müqaviləsinin (PLT) qoşulması və Texnologiya və innovasiyalara Dəstək Mərkəzinin yaradılması; Universitetlər, elmi-tədqiqat institutlarında və KOS subyektlərində IP ofislərinin yaradılması, onların texnologiyaların kommersiyalaşma ofislərinin (TKO) çevrilməsi; Elm və sənaye arasında bələdiyyələrin inkişafı, xərçəklərin fəaliyyətinin keyfiyyət artırılması və təbii xarakterli xarakterli dəstəklənmə üçün Texnologiyaların transfer mərkəzlərinin və Əli Mülkiyyət hüquqlarının kommersiyalaşdırılması mərkəzlərinin, öhdəsinə Əli Mülkiyyət Agentliyinin zəmində yaradılması; "Made in Azerbaijan" brendinin tətbiqi, "mədəniyyətlərin beynəlxalq qeydiyyatına dair Madrid Sazişi" çərçivəsində qorunan yerli mədəniyyətlərin xərçəklərinin qismən dövlət hesabına ödənilməsi və kütləvi istehsal olunan və fərdi toxunan xərçəklərinin üzərində Azərbaycanı aid loqonun ilmlərinin toxunmasına dəstək verilməsi və qeydiyyata alınması; Rəhbərlikli bələdiyyələrdə Əli Mülkiyyət hüququ ilə qorunan obyektlərin istifadə edilməsinin idarəetmə sisteminin tətbiqi həyata keçirilməlidir.

Kəmaləmanova ÜMT-in baş direktoru F. Qarriyev Avrasiya Patent Təşkilatının prezidenti xanım Saule Tlevlessovaya keçirilən konfranslara dəstək göstərdiklərini görərək təşəkkürünü bildirib, xərçəklərə uurlar arzulaymışdır.

Tədbirdə çərçivədə F. Qarriyev Bakıya səfərinin hədəflərindən, Azərbaycan Respublikasının Əli Mülkiyyət Agentliyi ilə əfədal və sərəfərlə mərkəzi qandan danışmış, iki qurum arasında əlaqələrin daha da genişlənməsinin vacibliyini vurğulamışdır.

ÜMT-in baş direktoru deyib ki, son on ildə Əli Mülkiyyətə global səviyyədə diqqət və maraq artmaqdadır. Dünyanın müxtəlif ölkələrində Əli Mülkiyyət fəaliyyətinin tətbiqi iqtisadiyyatın inkişafı ilə bəzən ödənilməsi mədəniyyətlərin inkişafı ilə əlaqədar iki milyona yaxın sənədlər verilib. innovasiya və Əli Mülkiyyətin coğrafiyası da dəyişməkdədir. Asiya qitəsi intellektual Əli Mülkiyyətə rəhbərliyinə sənədlərinin əsas mənbəyinə çevrilib. Global səviyyədə 60 faizdən çox rəhbərliyin Asiya ölkələrində daxil olub. Beynəlxalq patent rəhbərliyinə 49 faizi Asiya qitəsinə gəlir. Strateji mövqeyə malik Azərbaycan kimi ölkələr üçün bu çox vacib göstəricidir. Əli Mülkiyyətin fəaliyyət göstərdiyi texnoloji sənədlərdir. Xüsusi hədəflərdir.

Ekosistemlərin yaradılmasında universitetlərin rolu böyükdür. Çox ədəd q ki, Azərbaycanda bu sahədə birgə layihəyə həyata keçirilən Universitetlərdə tədqiqat institutları da yerini özünə qazanmışdır. Onlar bilikliyin iqtisadiyyatda elmi tədqiqat baxımında elm və texnologiya arasında körpü rolunu oynayır. Bunun üçün müxtəlif siyasətlər və tədqiqatların dəstəklənməsi lazımdır. Tədqiqat institutları və universitetlərin inkiqafı uurlu innovasiya sistemi üçün vacibdir.

Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının prezidenti, akademik Akif Əlizadə bildirib ki, ölkədə elm siyasətini, o cümlədən uzunmüddətli elmi tədqiqat işlərini AMEA həyata keçirir, rəqabətə davamlı innovasiya iqtisadiyyatının formalaşmasında bu təşkilatın rolu böyükdür. Dünya təcrübəsində elm-biznes əməkdaşlığının xüsusi həmişəyə verildiyi məqamlardan biri də elmi-tədqiqat institutlarının tərkibində texnoparkların yaradılmasıdır. Dövlətimizin bəbaqəsənən 2016-cı il 8 noyabr tarixli müvafiq Sərəncamı ilə yaradılan "AMEA Yüksək Texnologiyalar Parkı" bu istiqamətdə atılan çox vacib addımlardan biridir. Elm-biznes əməkdaşlığının formalaşdırılması istiqamətində real işləri görən AMEA və onun nəzdində yaradılan Yüksək Texnologiyalar Parkı qəsa müddətdə bir sıra işləri uurla həyata keçirib.

Təhsil naziri Ceyhun Bayramov vurğulayıb ki, uurlu inkiqafın təməlinə bilik yönümlü cəmiyyətin və rəqabət qabiliyyətli mühitin texnoloji innovasiyalarla tamamlanması dayanır. Ya adətən bilik və innovasiya iqtisadiyyat dövründə davamlı və hərtərəfli inkiqafın təmin edilməsində elm və təhsilin rolu həmişəyə dərəcə artırmaqdadır. İnnovasiya prosesi yeniliklərin yaradılmasından başlayaraq bu yeniliklərin mənimləməsi və bazara çıxarılmasına nədək olan bütün mərhələlərdə qəqli mülkiyyətin itirakənzözüündə ehtiva edir. Prezident İlham Əliyev təşəbbüslərini uurla həyata keçirilən strategiyaların əsas prioritetlərindən biri bilik iqtisadiyyatının formalaşdırılması, təhsil, elm və innovasiya arasında səmərəli əlaqələrin yaradılmasıdır.

Qeyd Qeyd edilib ki, həli təhsil müəssisələrinin tədqiqat və innovasiya mərkəzlərinə kəmi inkiqaf etdirilməsi, universitetlərin elmi və elmi-texniki fəaliyyətinin nəticələrinin kommersiyalaşdırılması isə yüksək elmi potensialı tələb edir. Hazırda universitetlərdə və elmi təşkilatlarda ümumilikdə 33 mindən çox alim elmi tədqiqatlarla məşğul olur ki, onlardan da 35 faizi fəlsəfə doktoru, 15 faizi isə elmlər doktorudur. Qlobal elmi bazadan istifadəni aktivliyinin dinamikasında 2017-ci ildə iki illik müqayisədə 75 faiz artım müşahidə olunub, impakt faktorlu jurnallarda çap olunub. Qəlam qəlamın sayında son dörd ildə 68 faiz artım qeydə alınmışdır. Nəticədə aktivliyinin son üç ildə artım dinamikasına görə Azərbaycan regionunda birinci yerə çəxəb. 2017-ci ildə nəticələrin sayı üzrə ən yüksək göstərici qeydə alınmış, ilkin təhlillərə əsasən, 1.118 elmi tədqiqat işinin təxminən 43 faizi məhz ali təhsil müəssisələrinin payına düşüb.

Avrasiya Patent Təşkilatının prezidenti Xanım Saule Tlevlessova diqqətə çatdırıb ki, Azərbaycan bu qurumun səkkiz üzvündən biridir. Ötən il təşkilata müvafiq sahə üzrə 37 ərizə daxil olub. Bu qurumun iyirmi illik fəaliyyəti dövründə ümumilikdə 320 ərizə verilib, 4240 ixtira qeydə alınmışdır. Azərbaycanın hazırda 7300 patent dəstəklənir. Ölkədə daxil olan ərizələrin 80 faizi elmi müəssisələrin, akademiyaların və institutların payına düşür.

Sonra tədbir itirakçılar universitetlərin təşəbbüslərini yaradılmasına startaplar və onların nailiyyətlərini təsəvvir edirlər. Sərgi ilə tanınmış olublar.

Beynəlxalq konfrans çərçivəsində "Qeyri-maddi aktivlər və qlobal dəyərlərin inkiqafı: iqtisadiyyat innovasiyanın faydalarından necə yararlanıla bilər?" mövzusunda regional seminar təşkil olunub.

Bir sıra ölkələrdə təşəbbüslər ekspertlərin itirak etdikləri seminarda "Ümumdünya Qəqli Mülkiyyət Təşkilatının "Qlobal dəyərlərin inkiqafı: qeyri-maddi aktivlər" (ÜMT-in 2017 hesabatına giriş), "İnnovasiya və enerji" və digər mövzularda məruzələrlə dinlənilib. Mövzular ətrafında müzakirələr aparılıb, suallar cavablandırılıb.